

K2

LA CONQUESTA CATALANA

Text: **Jordi Bernat**

Fotografies: **Expedició Catalans al K2-
Magic Line 2004**

És prou coneguda la gesta que protagonitzaren els catalans aquest darrer estiu al K2 (8.611m). Jordi Coromines assolí el cim després d'una arriscada cursa final en solitari. Van seguir una «Línia Màgica» que s'estén per l'esperó sud-oest d'aquesta colossal muntanya del Karakoram. Un fet que, a més dels elogis rebuts, ha estat reconegut com la millor activitat alpinística de l'any amb el lliurament del Piolet d'Or.

Al camp 2 (6.900 m), l'impressionant balcó anomenat Niu d'Àligues

Un dels passos més tècnics de la via Magic Line. Roca, neu i gel a gran altura.

Els portadors nadius transporten, a coll, el bagatge de l'expedició en l'aproximació al camp base.

Amb aquestes belles imatges cedides per l'expedició Catalans al K2-Magic Line 2004, volem fer un petit reportatge d'aquesta campanya memorable, i també, des del Centre, fer públic el reconeixement dels expedicionaris i, molt especialment, del consoci Manel de la Matta.

EL K2, LA MUNTANYA DE LES MUNTANYES

Després de l'Everest (8.848 m), el K2 (8.611 m) és la segona muntanya més alta del món i es considera que té la via normal més difícil de tots els vuitmils. Segurament és el vuitmil més impressionant i majestuós, isolat entre les vastes geleres del Karakoram. El K2, anomenat també Chogori o Godwin Austen, és el pic més alt d'aquest massís, situat al nord de la cadena occidental de l'Himàlaia, al nord del Caixmir, a tocar de la frontera amb la Xina. Del Karakoram sobresurten quatre dels catorze cims de més de 8.000 m metres del món.

El nom K2 és la marca topogràfica que el Geological Survey of India assignà a la muntanya i que significa 'cim 2' del Karakoram. El 1861 el coronel H. H. Godwin Austen dirigí la primera expedició al cim; per això també rep el seu nom en homenatge. Però els baltis de la vall de l'Indus l'anomenen Chogori, que en llengua tibetana vol dir 'gran muntanya'.

Podem dir que no és fins al 1909 quan comença la veritable exploració de la muntanya, amb la famo-

sa expedició del duc dels Abruzzi, Lluís Amadeu de Savoia, que va assolir la cota dels 6.000 m per l'esperó que avui du el seu nom. Malgrat no haver fet cim, els resultats d'aquesta expedició van ser brillants: l'esperó sud-est o Abruzzi va resultar el camí correcte cap al cim. El 1938 intentà l'ascensió l'expedició americana de Charles S. Houston, que assolí els 7.770 m, però hagué de tornar sense haver aconseguit l'objectiu. L'any següent, Fritz Wiessner, un muntanyenc distingit, va dirigir el segon intent americà al K2. Tot i que aconseguí arribar sense oxigen fins a 230 m del cim, es produïren les primeres tragèdies humanes d'aquesta muntanya i l'expedició quedà moralment ensorrada.

No és fins al 31 de juliol de 1954 que els alpinistes italians Lino Lacedelli i Achille Compagnoni assoliren el cim del K2 per primera vegada.

Tot i que hi ha hagut diverses expedicions catalanes al K2, com les dues del CE de Terrassa (1993 i 1995), fins avui cap alpinista català no havia assolit el cim, llevat, però, de l'expedició basca formada per Josu Bereziartua, Kike de Pablo, Juan Oiarzabal i els germans Iñurrategui, en la qual hi participà l'alpinista del CADE Joan Tomàs, que arribà al cim de la muntanya.

Enguany l'expedició Catalans al K2-Magic Line 2004 coincideix en la seva ascensió amb el 50è aniversari de la conquesta del K2 per l'expedició italiana de Lacedelli i Compagnoni.

ANTECEDENTS DE LA MAGIC LINE

El famós alpinista tirolès Reinhold Messner va qualificar la Magic Line de «ruta suïcida», després de l'intent de l'any 1979. En aquella expedició, juntament amb Dacher, van dirigir-se a la via original de l'esperó dels Abruzzi i van fer cim (la 4a ascensió absoluta). El mateix any, els francesos Leroy i Monaci assoliren els 8.450 m. Un altre intent, set anys més tard, va estar protagonitzat pels nord-americans Smolich i Pennington, que arribaren fins a la cota 6.900 m, però una allau acabà amb les seves vides. Aquell any l'italià Renatto Casarotto va morir després de tres intents en solitari, havent arribat a una alçada màxima de 8.300 m. Al cap de pocs dies, els polonesos P. Piasecki i W. Wróz, i el txec P. Bozik, aconseguiren aquest cobejat objectiu. La primera i única ascensió del K2 per aquesta via, que culminaren el 3 d'agost de 1986. Wróz morí en una caiguda durant el descens. Des d'aleshores la Magic Line és considerada com una de les vies més difícils d'un vuitmil.

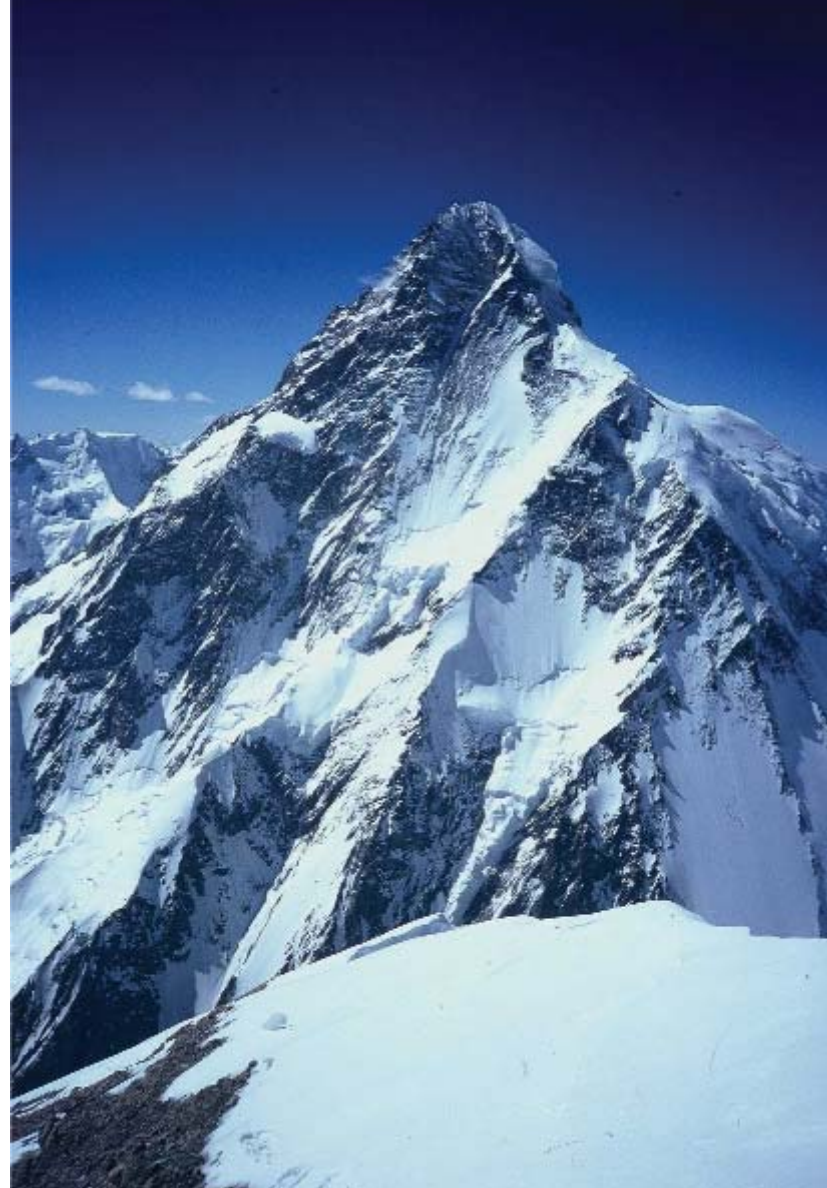
L'expedició Catalans al K2-Magic Line 2004, formada per Òscar Cadiach (cap de l'expedició), Manel de la Matta, Jordi Tosas, Jordi Coromines i Valen Giró, prengueren l'ascens d'aquesta difícil via de l'esperó sud-oest sense oxigen suplementari. Una aresta de 3.200 m de desnivell des de la glacera Filippi fins al cim del K2, amb una dificultat catalogada d'ED (extremadament difícil).

L'equip expedicionari celebrant el 50è aniversari de la primera ascensió al K2. D'esquerra a dreta: Òscar Cadiach, Jordi Tosas, Valen Giró, Jordi Coromines i Manel de la Matta.

Jordi Coromines en el flanqueig que s'ha de superar abans d'arribar al camp 2 (6.900 m).

El K2 vist des del Broad Peak Nord.

L'expedició catalana sortí el 3 de juny del 2004. El 17 de juny arribaren al camp base (5.100 m) i començà l'acclimatació entre el camp base i el camp 1. Del 5 al 18 de juliol s'instal·laren els camps d'altura i s'iniciaren els atacs al cim, que culminaren el 16 d'agost a les 24:00 h (hora local) amb l'arribada d'en Jordi Coromines al cim. Ho va fer tot sol, en una lluita a cara o creu, amb ferma decisió i tenacitat.

LA DISSORTADA CONQUESTA CATALANA

Definitivament es va complir un somni per a l'equip català: assolir el cim per la via més difícil. Jordi Coromines esdevenia el primer alpinista que aconseguia repetir aquesta via des que va ser oberta per una expedició polonesa el 1986; però aquest èxit es va veure enterbolit per la pèrdua d'un company, Manel de la Matta.

L'Òscar Cadiach i el Manel de la Matta, que amb en Jordi Coromines havien començat l'atac al cim des de la tenda bivac instal·lada a 8.100 m, van haver de fer-se enrere a una altura de 8.300 m a causa del fred i el cansament. Tots dos van baixar junts cap al camp 3 (7.500 m) de la gelera del Púlpit i hi van descansar fins al dia següent. El 17 d'agost el temps va empitjorar. L'Òscar i el Manel van baixar cansats, però molt satisfets, fins al camp 2 (6.900 m). El 18 d'agost continuaven el descens, rapelant

fins al camp 1 (6.400 m) del coll Negrotto. Llavors en Manel va començar a trobar-se malament. Una forta pressió a l'abdomen li impedeix de respirar amb normalitat i aquesta angoixa augmentà en el decurs de les hores. L'Òscar, al seu costat dins la tenda del camp, l'ajuda i li dóna atencions. La comunicació amb el camp base havia quedat inutilitzada, perquè el fred i els dies d'atac havien esgotat les bateries. L'Òscar tan sols pot emetre un breu «¡Help Negrotto!». El comunicat es rep al camp base i en Valen Giró i en Ghulam comencen a pujar enmig d'una forta nevada cap al camp 1 amb medicaments i menjar, però les allaus els obliguen a retornar. El 19 d'agost tornen a intentar la pujada cap al coll Negrotto; però es troben amb l'Òscar, que baixava sol, i els comunica que el Manel havia mort a les 4:30 de la matinada.

Activitats d'alt nivell

EL PIOLET D'OR ES QUEDA A CASA

El propassat 11 de desembre del 2004, l'expedició Catalans al K2-Magic Line 2004 ha estat reconeguda amb el trofeu Piolet d'Or per haver fet l'activitat de més rang alpinístic de l'any. El Piolet d'Or és un guardó que atorga la FEDME i es lliura en la Trobada Anual de Muntanyencs. La junta directiva de la FEDME escull cada any els membres del JAAAN, Jurat d'Activitats Alpinístiques d'Alt Nivell, que és l'organisme responsable d'establir els criteris i d'avaluar les activitats esportives d'aquells alpinistes o expedicions que aportin, amb la seva activitat, un alt nivell en la pràctica de l'alpinisme. Cal dir que una activitat d'alt nivell és aquella que implica un rendiment tecnicoesportiu elevat. És a dir, que la dificultat tècnica d'una ascensió, associada a un entorn de compromís, comporta una activitat física molt intensa o prolongada, per la qual cosa es fa necessària una determinada preparació tècnica, física i mental.

Les activitats d'alt nivell

Les activitats d'alt nivell es valoren en funció dels següents criteris:

- L'aportació que significa per a l'alpinisme mundial obrir un nou itinerari, sobretot en noves zones, vessants o cims verges.
- Es valora també l'estètica del traçat, el compromís, l'estil i la logística utilitzada. La velocitat, l'encadenament, l'època de l'any i l'edat de la gent que hi participa.
- En els casos de repeticions de vies es tenen en compte el nombre de repeticions anteriors conegudes.
- Per contra, no es valora l'ús d'oxigen suplementari, l'ús de qualsevol mitjà artificial que ajudi o faciliti l'activitat, l'ajuda externa a la cordada i la falta de respecte per la natura.

L'homenatjat

Manel de la Matta (1963-2004)

Licenciat en Econòmiques, màster en Gestió esportiva als EUA i guia d'alta muntanya. Manel de la Matta era soci del CE de Tarragona, del CEC i de l'Agrupació Excursionista Bufalà. Membre del CADE (des de 1983) i del GAME (des de 1994). Instructor de l'ECAM des de 1983 i de l'EEAM des de 1985, de la qual fou director entre els anys 1994 i 1997, i director tècnic de la FEDME fins al maig de 1999. Actualment dirigia el Centre de Formació de Muntanya de l'Escola Pia de Sarrià.

En Manel va ser el veritable motor de l'expedició Catalans al K2-Magic Line 2004. Organitzava i repassava els detalls de l'escalada. L'estratègia de l'ascensió, la seguretat de la ruta, l'equipament, el

manteniment dels camps d'altura. La seva manera d'entendre la muntanya i la vida l'havien fet ser un home molt estimat pels seus amics i companys de cordada.

Escalades destacades

En Manel era un alpinista i escalador d'alt nivell. Des de molt jove sempre havia estat en contacte amb la muntanya. Havia fet ascensions hivernals molt importants als Pirineus i als Alps, com ara la hivernal a l'esperó nord del Pic du Midi d'Ossau (1982), l'escalada en solitari de la paret nord del Petit Dru (1983) o l'hivernal a l'esperó Croz de les Grans Jorasses. La Patagònia i els Andes també van convertir-se en els seus espais preferits. Havia intentat fer l'Everest sense oxigen en dues ocasions. L'any 1993 va fer el cim Shisha Pangma (8.035 m) per la ruta Britànica, i poc després també va fer vies en estil alpi al Cho Oyu (8.201 m).

Creu de Sant Jordi

El passat 14 de desembre li fou concedida a títol pòstum la Creu de Sant Jordi, màxima distinció que atorga la Generalitat de Catalunya.

Manel de la Matta i Valen Giró a la tenda de comunicacions del camp base.

ACTE D'HOMENATGE A MANEL DE LA MATTA

El passat 9 de desembre tingué lloc al Centre un acte organitzat pel CADE i presentat pel president Enric Nosàs per homenatjar al consoci Manel de la Matta, que perdé la vida la matinada del 19 d'agost. L'alpinista Òscar Cadiach projectà i comentà un reportatge fotogràfic en el qual mostrava amb detall les dificultats tècniques de la via que escalaren, la Magic Line. Prèviament, Xavier Pérez Gil, membre del Centre Acadèmic d'Escalada, va fer un passi de diapositives de l'intent de l'any 1988, realitzat juntament amb l'Òscar i altres alpinistes catalans, per la via que recorre l'esperó dels Abruzzi.

La vetllada finalitzà amb un reportatge de TVC realitzat per l'Òscar Cadiach. Entre els assistents a l'acte, que va tenir un seguiment nombrós, s'hi trobaven escaladors coneguts, amics i companys d'en Manel, i també el president de la FEEC, Antoni Fondevila.

Des del Centre es va fer públic el reconeixement dels expedicionaris i, molt especialment, del consoci Manel de la Matta.

Òscar Cadiach i Manel de la Matta dins la tenda al darrer camp (8.100 m), des d'on partiren en direcció al cim a les 3:30 de la matinada.